

Μεγάλη Ἑβδομάς καί Ἅγιον Πάσχα

Μεγάλη Ἑβδομάς καί Ἅγιον Πάσχα

Κυριακή τῶν Βαΐων

Τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς τὸ ἀπόγευμα ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κατέρχεται με πομπὴν εἰς τὸν Ναόν, προσκυνᾷ εἰς τὴν Ἀποκαθήλωσιν καὶ εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ Καθολικόν, ὅπου ψάλλεται ὁ ἑσπερινός. Τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κατέρχεται εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἐνδύεται τὰ ἄμφιά του τελετουργικῶς εἰς τὸ κέντρον τοῦ Καθολικοῦ. Μετὰ τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας τελεῖται λιτανεῖα ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, μετὰ τὸν Πατριάρχην ἐπικεφαλῆς τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου, ἡ ὁποία περιέρχεται τρεῖς φορὰς τὸ Ἱερὸν Κουβούκλιον, μετὰ κλάδους ἐλαίας καὶ φοινίκων, εἰς μίαν μεγαλοπρεπῆ τελετὴν.

Μεγάλη Πέμπτη

Τὴν πρωΐαν τῆς Μεγάλης Πέμπτης μετὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, τελεῖται εἰς τὴν Ἁγίαν Αὐλὴν τοῦ Πανιέρου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἡ ἀκολουθία τοῦ ἱεροῦ Νιπτήρος, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ὁ ὁποῖος συμφώνως πρὸς τὸ τελετουργικὸν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων νίπτει τοὺς πόδας δώδεκα Ἀρχιμανδριτῶν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Κύριος ζωσθεὶς τὸ λέντιον ἐν τῷ Μυστικῷ Δείπνῳ ἔνιψε τοὺς πόδας τῶν δώδεκα μαθητῶν Αὐτοῦ, γινόμενος οὕτως αὐτοῖς καὶ πᾶσιν ἡμῖν ὑπογραμμὸς ταπεινώσεως. Πέριξ τῆς ἐξέδρας εἰς τὸ μέσον τῆς ἁγίας αὐλῆς, συνάγονται πάντες οἱ πιστοί, ἵνα παρακολουθήσωσι τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἱεροῦ Νιπτήρος. Εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην ἀκολουθίαν ἀναγιγνώσκονται αἱ εὐαγγελικαὶ περικοπαί, αἱ σχετικαὶ μετὰ τὸν Μυστικὸν Δείπνον τοῦ Κυρίου καὶ τὴν νίψιν τῶν ποδῶν τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ. Τὸ ἑσπέρας τῆς Μεγάλης Πέμπτης τελεῖται εἰς τὸ Καθολικὸν τοῦ Πανιέρου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἡ Ἀκολουθία τῶν Παθῶν, χοροστατοῦντος τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων καὶ ἐν κατανύξει συμμετεχόντος πυκνοῦ πλήθους προσκυνητῶν.

Μεγάλη Παρασκευὴ

Αἱ Βασιλικαὶ Ὦραι τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς

Ἡ Μεγάλη Παρασκευή, ἡ κατεξοχὴν ἡμέρα μνήμης τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἑορτάζεται εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων μετὰ ἀληθινὴν κατάνυξιν καὶ βαθὺν χαροποιὸν πένθος, ἀρμόζον εἰς χριστιανούς. Κατὰ τὴν πρωΐαν τῆς Παρασκευῆς ἱερὰ πορεία ξεκινᾷ ἀπὸ τὸ Πραιτώριον, τὸν τόπον τῆς ὑπὸ τοῦ Πιλάτου κρίσεως καὶ ἀναιτίου καταδίκης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν συμμετοχῇ πλήθους προσκυνητῶν κατευθύνεται διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ Μαρτυρίου εἰς τὸν Φρικτὸν Γολγοθᾶν, τόπον τῆς σταυρικῆς θυσίας, ἔνθα ἀναγιγνώσκονται αἱ

Βασιλικάϊ Ὡραι τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς.

Ὁ Ἑσπερινὸς τῆς Ἀποκαθηλώσεως

Ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀποκαθηλώσεως τελεῖται εἰς τὸ Καθολικὸν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς θ' ὥρας εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τῶν Ἀγίων καὶ θεοσέπτων βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων φέρων μόνος ἐγκόλπιον καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς Ἀγιοταφίτικῆς Ἀδελφότητος, κατέρχεται διὰ τῶν βαθμίδων τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου καὶ διὰ τοῦ Φρικτοῦ Γολγοθᾶ, ἔνθα καὶ προσκυνᾷ, εἰς τὸ Καθολικὸν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Ἐνταῦθα τελεῖται ἐν σεμνότητι ὁ Ἑσπερινὸς τῆς Ἀποκαθηλώσεως, πρὸς τὸ τέλος τοῦ ὁποίου ὁμὰς ἱεροψαλτῶν ψάλλουν εἰς γνήσιον βυζαντινὸν ὕφος τὸ κατανυκτικὸν τροπάριον τῆς Ἀποκαθηλώσεως καὶ τῆς Ταφῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ: «Σέ, τὸν ἀναβαλλόμενον τὸ φῶς ὥπερ ἱμάτιον, καθελὼν Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ξύλου σὺν Νικοδήμῳ κ.λ.π.». Μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ Ἑσπερινοῦ, ὅστις ἀνήκει εἰς τὰς Παρρησίας τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ὁ Μακαριώτατος ἐν συνοδείᾳ καὶ πενθίμῳ κρούσει τῶν κωδῶνων ἀνέρχεται διὰ τῆς χριστιανικῆς ὁδοῦ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον.

Ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου

Περὶ τὴν 8.00μ.μ. ὥραν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, ὁ Μακαριώτατος ἐν συνοδείᾳ πάντων τῶν Ἀγιοταφίτῶν Πατέρων, τῶν παρεπιδημούντων Ἀρχιερέων καὶ Ἱερέων τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ πλήθους εὐλαβῶν προσκυνητῶν ἐκ διαφόρων ὀρθοδόξων χωρῶν καὶ ἐντοπίων, κατέρχεται εἰς τὸν Πανίερον Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως. Ἐνταῦθα κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ Καθολικὸν ψάλλεται ὁ κανὼν, «Κύματι θαλάσσης», ἕως ὅτου ἐνδυθῶσιν ὁ Μακαριώτατος καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς τὰς χρυσοκεντήτους πενθίμους ἀρχιερατικὰς στολὰς αὐτῶν. Μετὰ ταῦτα, ἐνδεδυμένοι καὶ φέροντες εἰς χεῖρας μικρὰ εὐαγγέλια, λιτανεύουσιν ἀπὸ τοῦ προσκυνήματος τοῦ «Μὴ μου ἄπτου» διὰ τῶν παρεκκλησίων κύκλῳ τοῦ Καθολικοῦ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἐξωτερικῶς, τῶν «Κλαπῶν», τοῦ Ἁγίου Λογγίνου τοῦ Ἑκατοντάρχου, τοῦ «Διεμερίσαντο τὰ Ἰμάτιά μου ἑαυτοῖς», τοῦ «Ἀκανθίνου Στεφάνου», τοῦ «Ἀδὰμ» καὶ ἀνέρχονται εἰς τὸν Φρικτὸν Γολγοθᾶν, ἐν ᾧ φέρουσιν μεθ' ἑαυτῶν ὁ Μακαριώτατος καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς τὸ εἰλητάριον τοῦ Ἱεροῦ Ἐπιταφίου. Τοῦτον ἐναποθέτουσιν ἐπὶ τῆς Ἀγίας Τραπέζης τοῦ Φρικτοῦ Γολγοθᾶ, ὃν καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου προσκυνοῦσιν.

Ἐκ τοῦ Φρικτοῦ Γολγοθᾶ κατέρχονται εἰς τὸ ἱερὸν προσκύνημα τῆς Ἀποκαθηλώσεως, ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ ὁποίου καταθέτουσιν καὶ πάλιν τὸ ἐν Ἐπιταφίῳ μετ' ἀνθέων κεκαλυμμένον Σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐκ τῆς Ἀποκαθηλώσεως ἡ λιτανεία κατευθύνεται πρὸς τὸν Πανάγιον Τάφον, περίξ τοῦ ὁποίου περιέρχεται τρίς. Μετὰ τὴν τρίτην περιφορὰν ὁ Ἐπιτάφιος κατατίθεται ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ ἁγίου Τάφου καί, θυμιῶντος τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ἐν συνέχειᾳ δυὸ Ἀρχιερέων, ψάλλονται αἱ τρεῖς στάσεις τῶν Ἑγκωμίων τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς: «Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ», «Ἄξιον ἔστιν» καὶ «Αἱ γενεαὶ πᾶσαι», μετὰ τὰς ὁποίας τὰ «Εὐλογητάρια».

Οἱ θεολογικοὶ οὔτοι ὕμνοι τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ψαλλόμενοι εἰς γνησίαν Βυζαντινὴν Μουσικὴν, δημιουργοῦσιν αἰσθήματα ἱερᾶς κατανύξεως καὶ ἀγαλλιάσεως εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πολυπληθῶν προσκυνητῶν καὶ ἰσχυρὰν διάθεσιν συμμετοχῆς εἰς τὸν σταυρόν, τὴν ταφὴν καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ

Χριστοῦ.

Μετὰ τοὺς «Αἴνους» καὶ τὴν Δοξολογίαν, ἡ Ἱερὰ ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου καταλήγει εἰς τὸ Καθολικὸν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, ἔνθα ἀναγιγνώσκονται αἱ προφητεῖαι καὶ τὸ Ἀποστολικὸν καὶ Εὐαγγελικὸν ἀνάγνωσμα καὶ γίνεται ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου ἡ Ἀπόλυσις καὶ ἀναχωροῦσιν πάντες. Ἐκτοτε ὁ Ναὸς ἀφίεται εἰς τὴν διακονίαν τῶν Ναϊτῶν Ἀγιοταφιτῶν Πατέρων, ἵνα ἐτοιμάσωσιν αὐτὸν διὰ τὴν κατὰ τὸ Μέγα Σάββατον τελετὴν τοῦ Ἁγίου Φωτός.

Μέγα Σάββατον

Λίαν πρῶτὴ τὸ Μέγα Σάββατον, δύναται νὰ παρατηρήσῃ κανεὶς ἀσυνήθιστον κίνησιν εἰς τοὺς δρόμους τῆς Παλαιᾶς Πόλεως τῶν Ἱεροσολύμων, κυρίως τῆς χριστιανικῆς συνοικίας πέριξ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων καὶ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως.

Προσκυνηταὶ διαφόρων ἡλικιῶν καὶ ἐθνικοτήτων, προσερχόμενοι ἐκ διαφόρων κατευθύνσεων, κατευθύνονται πρὸς ἓν κέντρον, πρὸς τὸν Πανίερὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως. Φθάνοντες εἰς τὰ ὁδοφράγματα τῆς Ἀστυνομίας, οἱ προσκυνηταὶ συνωστίζονται ἀμετακινήτως. Ἄλλοι ἀναμένουσιν ἔμπροσθεν τῶν ὁδοφραγμάτων, ἕως ὅτου ἀνοίξῃ ὁ Ναὸς καὶ ἄλλοι, ὅσοι ἐπιτυγχάνουσιν νὰ προσπερνοῦν τὸν ἔλεγχον τῆς Ἀστυνομίας, παρακολουθοῦσιν τὴν θεῖαν Λειτουργίαν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου εἰς τὰ κοντινὰ μοναστήρια τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, τῆς Παναγίας Σεϊδανάγιας, τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος κ.ἄ. Τὸ Μέγα Σάββατον εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἐντοπίων εἶναι γνωστὸν ὡς «Σάββατον τοῦ Φωτός», ὡς «Σαμπὰτ Ἰνουρ» εἰς τὰ Ἀραβικὰ καὶ «Σιαμπὰτ Χὰ Ὕρ» εἰς τὰ Ἑβραϊκά.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης δέχεται τὰς ἀποστολάς, αἱ ὁποῖαι ἔρχονται ἐπὶ τούτου, διὰ νὰ μεταφέρουν τὸ Ἅγιον Φῶς εἰς τὰς Ἐκκλησίας καὶ τὰς χώρας αὐτῶν, εἰς τὴν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθοδοξίαν. Τὴν 12ην μεσημβρινὴν ὥραν ὁ Μακαριώτατος ξεκινᾷ ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον καὶ διὰ τῶν βαθμίδων τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου κατέρχεται εἰς τὸν Πανίερὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως. Ἀπὸ τῆς Ἀποκαθηλώσεως διὰ τῆς θύρας τοῦ δεξιοῦ χοροῦ ἔρχεται εἰς τὸ Ἱερὸν Βῆμα τοῦ Καθολικοῦ, ἔνθα προσέρχονται οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρμενίων, τῶν Συριάνων καὶ τῶν Κοπτῶν, διὰ νὰ λάβουσιν τὴν εὐλογίαν τῆς ἀφῆς τοῦ Ἁγίου Φωτός. Ἐν συνέχειᾳ ὁ Μακαριώτατος ἐνδύεται τὴν Πατριαρχικὴν στολὴν Αὐτοῦ πρὸ τῆς Ἁγίας Τραπέζης τοῦ Καθολικοῦ, μεθ' ἧς καὶ προεξάρχει τῆς λιτανείας τρεῖς πέριξ τοῦ Κουβουκλίου τοῦ Παναγίου Τάφου, εὐλογῶν τὴν εἴσοδον ἀπὸ τοῦ Καθολικοῦ. Τὴν στολὴν ταύτην ἀπεκδύεται πρὸ τοῦ Κουβουκλίου τοῦ Παναγίου Τάφου, εἰς ὃ καὶ εἰσέρχεται ἐνδεδυμένος μόνον λευκὸν στιχάριον καὶ ἐπιτραχήλιον. Εἰσελθὼν εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ Παναγίου Τάφου μόνος ὁ Μακαριώτατος, ἀναγιγνώσκει τὴν καθιερωμένην εὐχὴν τοῦ Ἁγίου Φωτός, ὃ καὶ μεταδίδει εἰς τὰς χιλιάδας τῶν ἐν ἀδημονίᾳ ἀναμενόντων πιστῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸ εἰς τὰς λαμπάδας αὐτῶν καὶ φέρουσιν τοῦτο εἰς χεῖρας, μέτωπα, ὄμματα μετὰ πίστεως, βεβαιότητος, ἐλπίδος, χαρᾶς, ἀγαλλιάσεως, φωνῶν ἀλαλαγμοῦ καὶ χαρμοσύνου κρούσεως κωδῶνων. Κρατῶν τὰς δεσμίδας τῶν λαμπάδων ὁ Μακαριώτατος ἐξέρχεται ἐκ τοῦ ἱεροῦ Κουβουκλίου καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἱερὸν Βῆμα καὶ τὸ Σκευοφυλάκιον. Ἐντεῦθεν ἐν συνοδείᾳ Πατέρων καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς ἀνέρχεται εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἐν χαρμοσύνῃ κωδωνοκρουσίᾳ καὶ χαρᾷ ἀνεκκλήτῳ.

Ἡ νύξ τῆς Ἀναστάσεως

Ἡ ἀπὸ τῆς πρωΐας τοῦ Μεγάλου Σαββάτου ἀρξαμένη ἑορτὴ τῆς Ἀναστάσεως διὰ τῆς Ἑσπερινῆς θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ὁλοκληροῦται τὴν νύκτα τῆς Ἀναστάσεως εἰς τὸν Πανίερον Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως διὰ θείας Λειτουργίας εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν Ζωοδόχον Τάφον τοῦ Κυρίου, ἐν ᾧ ἐτάφη καὶ ἐξ οὗ ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, προεξάρχοντας τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, συλλειτουργούντων Αὐτῷ Ἀρχιερέων τοῦ Πατριαρχείου, πολλῶν ἱερέων Ἀγιοταφιτῶν καὶ παρεπιδημούντων ἱερέων ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῇ συμμετοχῇ πανδήμου πλήθους ὀρθοδόξων ἐντοπίων ἐξ Ἑλλάδος, Κύπρου, Ρωσίας, Ρουμανίας, Σερβίας, Βουλγαρίας καὶ ἐξ ἄλλων χωρῶν.

Ἡ θεία Λειτουργία καὶ ἡ συμμετοχὴ ἐν αὐτῇ εἰς τὸ μυστήριόν τῆς θείας Εὐχαριστίας ἐστὶ ὄντως βαθεῖα ἐμπειρία καὶ γεῦσις τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ Ἀχράντου Σώματος καὶ τοῦ Τιμίου Αἵματος Αὐτοῦ καὶ ἐν ταπεινώσει προβολὴ τῆς Ὁρθοδόξου παρουσίας εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους.

Ὁ Ἑσπερινὸς τῆς Ἀγάπης

Τὴν πρωΐνην ὥρα τῆς Κυριακῆς ἀκολουθεῖ ἡ τελετὴ τῆς Ἀγάπης ἢ τῆς «Δευτέρας Ἀναστάσεως». Οἱ Ἀγιοταφῖται Πατέρες συγκεντρώνονται εἰς τὴν αἵθουσαν τῶν Πατριαρχείων, ἔνθα, ἀσπαζόμενοι ἀλλήλους, ἐνδύονται πλήρεις τὰς ἀρχιερατικὰς καὶ ἱερατικὰς αὐτῶν στολὰς καὶ ἀναγιγνώσκουσιν ἐναλλάξ τὴν πασχάλιον θ' ἐνάτην ὥραν, ἐν ᾧ ψάλλεται ὑπὸ τῶν ἱεροψαλτῶν μελωδικῶς τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» καὶ τὸ «Ἀναστάσεως ἡμέρα».

Κατόπιν, ξεκινᾷ ἐν πομπῇ ἐπισήμῳ καὶ λαμπρᾷ λιτανεῖα μετὰ τῆς ἱερᾶς εἰκόνης τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως, προεξάρχοντας τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἐκ τοῦ Πατριαρχείου καὶ διὰ τῆς χριστιανικῆς ὁδοῦ, εἰς τὰς ἄκρας τῆς ὁποίας ἴστανται ἐν χαρᾷ πολλοὶ χριστιανοὶ καὶ πολλοὶ ἐκπρόσωποι τοῦ τύπου, ἐλληνικοῦ καὶ ἐντοπίου, καὶ φθάνουσιν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Ἐνταῦθα ἀνεπέμπεται δέησις, μεθ' ἣν διὰ τοῦ προσκυνήματος τῆς ἁγίας Ἀποκαθλώσεως καὶ τοῦ ἱεροῦ Κουβουκλίου τοῦ Ἁγίου Τάφου, γίγνεται ἡ εἴσοδος εἰς τὸ Καθολικόν. Ἐνταῦθα ἐν τῷ Ἑσπερινῷ ἀναγιγνώσκεται ἡ ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην Ἁγίου Εὐαγγελίου περικοπὴ τῆς ἐμφανείας τοῦ Κυρίου εἰς τοὺς μαθητάς, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, τὴν πρώτην τῆς Ἀναστάσεως ἡμέραν, ὅτε καὶ ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν Αὐτοῦ, ἀπόντος τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Θωμᾶ. Τότε εἶπον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ ὅτι ὁ Κύριος ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν καὶ οὗτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὅτι «ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν Αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω τὴν χεῖραν μου εἰς τὴν πλευρὰν Αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω» (Ἰω. 20,25). Διὰ τῆς ἀκολουθίας ταύτης κλείνει ὁ κύκλος τῶν ἑορτῶν τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος καὶ ἀνοίγει ὁ κύκλος τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων.